

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства
та природокористування

Кафедра державного управління та місцевого самоврядування

668-107

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання практичних занять
з дисципліни «Організація місцевого самоврядування»
для студентів напряму підготовки 6.020105 «Документознавство
та інформаційна діяльність» денної форми навчання

Рекомендовано
методичною комісією
спеціальності
6.020105 «Документознавство
та інформаційна діяльність»
протокол № 6
від 18.03.2013 р.

Рівне–2013

Методичні вказівки до виконання практичних занять з дисципліни «Організація місцевого самоврядування» для студентів напряму підготовки 6.020105 «Документознавство та інформаційна діяльність» денної форми навчання / А.Ю. Якимчук. – Рівне: НУВГП, 2013. – 15 с.

Упорядник: А.Ю. Якимчук, к.е.н., доцент кафедри державного управління та місцевого самоврядування.

Відповідальний за випуск: М.П. Сорока, д. держ, упр., проф., завідувач кафедри державного управління та місцевого самоврядування.

ЗМІСТ

1. Мета і завдання виконання практичних занять.....	3
2. Тематика практичних занять.....	3
3. Методи навчання.....	7
4. Оцінювання знань студентів.....	7
6. Розподіл балів за формами контролю.....	8
7. Методичне забезпечення.....	10
8. Список рекомендованої літератури.....	10

1. Мета і завдання виконання практичних занять

Метою вивчення дисципліни «Організація місцевого самоврядування» є ознайомлення із закономірностями розвитку системи органів місцевого самоврядування в Україні, порядку їх створення та засад функціонування.

Дисципліна передбачає засвоєння студентами базових засад теорії і практики формування самоорганізаційних структур населення з метою вирішення соціально-економічних проблем певних територій та територіальних громад; розкриття комплексу понять та категорій органів місцевого самоврядування; надання студентам теоретичних уявлень про види, форми органів місцевого самоврядування та методи їх формування; розкриття специфіки їх функціонування та законодавчого закріплення.

За результатом вивчення дисципліни студенти повинні *знати*:

- систему органів місцевого самоврядування та її вплив на розвиток територіальних утворень;
- законодавчі основи функціонування органів місцевого самоврядування;
- порядок та процедуру створення органів місцевого самоврядування, визначення ефективності їх функціонування.

Студенти повинні вміти:

- розрізняти форми та види органів місцевого самоврядування;
- визначати економічну ефективність функціонування органів місцевого самоврядування;
- застосовувати знання щодо основних методів мобілізації населення.

2. Тематика практичних занять

Змістовий модуль 1.

Органи місцевого самоврядування: зміст, складові, моделі, типологія, еволюція

Тема 1. Зміст та організація місцевого самоврядування в Україні

Мета практичного заняття: ознайомити студентів із основними поняттями дисципліни, змістом та призначенням функціонування органів місцевого самоврядування.

Норма часу (за робочою програмою) – 4 год.

Питання для обговорення:

1. Що таке місцеве самоврядування?
2. Назвіть основні підходи до визначення органів місцевого самоврядування.
3. Які ви знаєте основні принципи місцевого самоврядування?
4. Що таке система місцевого самоврядування?
5. Що таке територіальні громади?
6. Як проводять місцевий референдум?
7. Що таке загальні збори громадян?
8. Що таке рада, як представницький орган місцевого самоврядування?
9. Хто проводить громадські слухання?
10. Яка функція органів самоорганізації населення?
11. Що таке форми добровільного об'єднання органів місцевого самоврядування?
12. Що є основою місцевого самоврядування?
13. Як здійснюють державний контроль за діяльністю органів і посадових осіб місцевого самоврядування?

Тема 2. Організаційно-правова основа місцевого самоврядування

Мета практичного заняття: ознайомити студентів із основними нормативно-законодавчими документами щодо функціонування органів місцевого самоврядування.

Норма часу (за робочою програмою) – 4 год.

Питання для обговорення:

1. Які ви знаєте повноваження сільських, селищних, міських рад?
2. Яка загальна компетенція сільських, селищних, міських рад?
3. Які існують повноваження в галузі бюджету, фінансів і цін?
4. У чому полягають повноваження щодо управління комунальною власністю?
5. Які є повноваження в галузі житлово-комунального господарства, побутового, торговельного обслуговування, громадського харчування, транспорту і зв'язку?
6. Наведіть повноваження органів місцевого самоврядування у галузі будівництва, освіти, охорони здоров'я, культури, фізкультури і спорту?

7. Наведіть повноваження у сфері соціального захисту населення.

8. Які повноваження органів місцевого самоврядування в галузі зовнішньоекономічної діяльності?

9. Наведіть основні повноваження органів місцевого самоврядування щодо вирішення питань адміністративно-територіального устрою.

Тема 3. Повноваження сільського, селищного, міського голови

Мета практичного заняття: ознайомити студентів із основними основними повноваженнями сілких, селищних, міських голів.

Норма часу (за робочою програмою) – 4 год.

Питання для обговорення:

1. Що таке повноваження?

2. Які повноваження сільського, селищного, міського голови?

3. Які функції сільського, селищного, міського голови?

4. Назвіть основні завдання сільського, селищного, міського, голови.

Тема 4. Характеристика повноважень районних і міських рад

Мета практичного заняття: ознайомити студентів із основними повноваженнями районних і міських рад, їх призначенням, функціями і правами.

Норма часу (за робочою програмою) – 4 год.

Питання для обговорення:

1. Які існують види повноважень районних і міських рад?

2. Які питання вирішують районні і обласні ради?

3. Що таке пленарне засідання ради?

4. Як відбувається делегування повноважень районних і обласних рад відповідним місцевим державним адміністраціям?

Змістовий модуль 2.

Діяльність та відповідальність органів місцевого самоврядування

Тема 5. Порядок формування, організація роботи органів та посадових осіб місцевого самоврядування

Мета практичного заняття: ознайомити студентів із основними поняттями.

Норма часу (за робочою програмою) – 4 год.

Питання для обговорення:

1. Наведіть порядок формування рад.
2. Що таке сесія ради?
3. Як діють постійні комісії ради?
4. Які повноваження мають тимчасові контрольні комісії ради?
5. Як обирають депутатів ради?
6. Які повноваження має секретар сільської, селищної, міської ради?
7. Що таке виконавчий комітет сільської, селищної, міської, районної у місті ради і які його повноваження?
8. Хто формує президію (колегію) районної, обласної ради?
9. Що таке акти органів та посадових осіб місцевого самоврядування?

Тема 6. Матеріальна і фінансова основа місцевого самоврядування

Мета практичного заняття: ознайомити студентів із основними поняттями.

Норма часу (за робочою програмою) – 4 год.

Питання для обговорення:

1. У чому полягає право комунальної власності?
2. Що таке місцеві бюджети?
3. Яка участь держави у формуванні доходів місцевих бюджетів?
4. Що належить до доходів місцевих бюджетів?
5. Що таке видатки місцевих бюджетів?
6. Що таке збалансування місцевих бюджетів?
7. Яка мета утворення цільових фондів?
8. Що таке місцеві податки і збори?
9. Яка участь органів місцевого самоврядування у фінансово-кредитних відносинах?

Тема 7. Гарантії місцевого самоврядування, відповідальність органів та посадових осіб місцевого самврядування

Мета практичного заняття: ознайомити студентів із основними поняттями.

Норма часу (за робочою програмою) – 4 год.

Питання для обговорення:

1. Що є гарантії місцевого самоврядування, його органів та посадових осіб?

2. У чому проявляється підзвітність і підконтрольність місцевих державних адміністрацій районним, обласним радам?

3. Що є обов'язковість актів і законних вимог органів та посадових осіб місцевого самоврядування?

4. У чому полягає відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування перед територіальними громадами?

5. У чому полягає відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування перед державою?

6. Коли настає дострокове припинення повноважень ради?

7. Що таке дострокове припинення повноважень органів самоорганізації населення?

4. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Основними методами навчання є: лекції, тренінги, ситуаційні завдання, ділові ігри, практичні завдання, наукова робота, провокаційні запитання.

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ

Оцінювання результатів *поточної роботи* (завдань, що виконуються на практичних, семінарських, лабораторних, індивідуальних заняттях та консультаціях, результати самостійної роботи студентів) проводиться за такими критеріями:

Розрахункові завдання, задачі, лабораторні роботи (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):

0% – завдання не виконано;

40% – завдання виконано частково та містить суттєві помилки методичного або розрахункового характеру;

60% – завдання виконано повністю, але містить суттєві помилки у розрахунках або в методиці;

80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки (розмірності, висновки, оформлення тощо);

100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

Ситуаційні вправи, конкретні ситуації та інші завдання творчого характеру (у % від кількості балів, виділених на завдання із

заокругленням до цілого числа):

0% – завдання не виконано;

40% – завдання виконано частково, висновки не аргументовані і не конкретні, звіт підготовлено недбало;

60% – завдання виконано повністю, висновки містять окремі недоліки, судження студента не достатньо аргументовані, звіт підготовлено з незначним відхиленням від вимог;

80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки не системного характеру;

100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

Підсумкові оцінки з навчальної дисципліни «Організація місцевого самоврядування» виставляються студентам за сумарною кількістю набраних балів, отриманих в результаті поточного контролю .

Позитивні оцінки виставляються тільки тим студентам, які виконали всі види навчальної роботи, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни і набрали за результатами поточного контролю не менше 60 балів.

6. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ЗА ФОРМАМИ КОНТРОЛЮ

Розподіл балів, що отримують студенти, представлено відповідно в табл. 1. Шкала оцінювання за ECTS представлена в табл. 2.

Таблиця 1

Розподіл балів за формами контролю

Поточне тестування та самостійна робота				Сума
Змістовий модуль 1				
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	100
13	13	13	13	
Змістовий модуль 2				
Т 5	Т 6	Т 7		
13	13	13		

Примітка.

T1, T2 ... T7 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Кількість набраних балів студентом	Оцінка за національною шкалою
90-100 балів	зараховано
82-89 балів	зараховано
74-81 балів	зараховано
64-73 балів	зараховано
60-63 балів	зараховано
35-59 балів	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34 балів	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням курсу

7. Методичне забезпечення

1. Методичні вказівки 668-108 для самостійної роботи з дисципліни «Організація місцевого самоврядування» для студентів напряму підготовки 0201 «Культура», спеціальності 6.020105 «Документознавство та інформаційна діяльність» денної форми навчання / А.Ю. Якимчук. – Рівне: НУВГП, 2013. – 14 с.

8. Рекомендована література

Базова

1. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21 травня 1997 року N 280/97-ВР // Відомості Верховної Ради (ВВР), 1997, N 24, ст.170.
2. Закон України «Про органи самоорганізації населення» від 11.07.2001 // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2001, N 48, ст. 254.
3. Біленчук П.Д., Кравченко В.В., Підмогильний М.В. Місцеве самоврядування в Україні (муніципальне право). Навчальний посібник. – К.: Атіка, 2000. – 304 с.
4. Ярмиш О.Н., Серьогін В.О. Державне будівництво та місцеве самоврядування в Україні: Підручник. – Харків: Вид-во Національного ун-ту внутр. справ, 2002. — 653 с.
5. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 2-го скликання // ВВР.- 1996.-№ 30.-Ст. 141.
6. Закон України «Про правонаступництво України» // ВВР.- 1991.-№45.-Ст. 617.
7. Закон України «Про всеукраїнський та місцеві референдуми» // ВВР.-1991.-№ 33.-Ст. 443.
8. Закон України «Про Центральну виборчу комісію» // Урядовий кур'єр від 10.07.2004.-№128.

Допоміжна

9. Закон України «Про вибори депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів» // Офіційний вісник України.- 2004.- № 14.- Ст. 965.
10. Закон України «Про вибори Президента України» // ВВР.- 2004.-' № 20-21.- С. 291.
11. Закон України «Про вибори народних депутатів України» // Офіційний вісник України.- 2004.- № 14.- Ст. 964.
12. Закон України «Про громадянство України» // ВВР.- 2001-№

13. Закон України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» // ВВР.- 1994,- № 23.- Ст. 161.

14. Закон України «Про свободу совісті та релігійні організації» // ВВР.-1991.-№ 25.-Ст. 283.

15. Закон України «Про об'єднання громадян» // ВВР.- 1992.- № 34.-Ст. 504.

16. Закон України «Про правовий режим надзвичайного стану» // ВВР.-2000.-№23.-Ст. 176.

17. Закон України «Про правовий режим воєнного стану» // ВВР, 2000.-№ 28.- Ст. 224.

18. Закон України «Про уповноваженого Верховної Ради України з прав людини» // ВВР.- 1998.- № 20.- Ст. 99.

19. Закон України «Про політичні партії»//ВВР.-2001.-№23.-Ст. 118.

20. Закон України «Про статус народного депутата України» // ВВР.-1993.-№3.-Ст. 17.

21. Закон України «Про комітети Верховної Ради України» // ВВР.-1995.-№19.-Ст. 134.

22. Закон України «Про судоустрій України» // ВВР.- 2002.- № 27-28.-Ст. 180.

23. Закон України «Про Конституційний Суд України» // ВВР.- 1996.— № 49.- Ст. 272.

24. Закон України «Про статус суддів» // ВВР.- 1993.- № 8.- Ст. 56.

25. Закон України «Про прокуратуру» // ВВР.- 1991.- № 53.- Ст. 793.

26. Закон України «Про місцеві державні адміністрації» // ВВР.- 1999.— № 20-21.-Ст. 190.

27. Закон України «Про державну службу» // ВВР- 1993.-№ 52.-Ст. 490.

28. Закон України «Про затвердження Конституції Автономної Республіки Крим» // ВВР.- 1999.- № 5-6.- Ст. 43.

29. Закон України «Про Верховну Раду Автономної Республіки Крим» // 1998.-№29.-Ст. 191.

30. Закон України «Про статус депутатів місцевих рад» // ВВР.- 2002.-№ 40.- Ст. 290.

31. Закон України «Про службу в органах місцевого самоврядування» // ВВР.-2001.-№ 33.-Ст. 175.

32. Авер 'янов В. Б. Органи виконавчої влади в Україні.- К., 1997.

33. Адміністративно-територіальний устрій України: Історія та сучасність / За заг. ред. В. Г. Яцуби.- К.: Секретаріат Кабінету Міністрів України, 2002.

34. Балакірева Р. С. Конституційне право України: Навчальний посібник.- К.: Центр навч. л-ри, 2003.

35. Батанов О. В. Конституційно-правовий статус територіальних громад в Україні.- К.: Ін Юре, 2003.

36. Батанов О. В. Територіальна громада - основа місцевого самоврядування в Україні.- К.: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2001.

37. Зіллер Жак. Політико-адміністративні системи країн ЄС: Порівняльний аналіз.-К.: Основи, 1996.

38. Кислий Павло, Вайз Чарльз. Становлення парламентаризму в Україні: на тлі світового досвіду.- К.: Абрис, 2000.

39. Колодій А. М, Олійник А. Ю. Державне будівництво і місцеве самоврядування.- К., 2000.

40. Колодій А. М, Олійник А. Ю., Права людини і громадянина в Україні.-К.: Юрінком Інтер, 2004.

41. Коментар до Конституції України: Науково-популярне видання.- К.: Ін-т законодавства Верховної Ради України, 1996.

42. Коментар Закону України «Про вибори народних депутатів України» / За ред. М. І. Ставнічук, М. І. Мельника.- К.: Атіка, 2002.

43. Конституційне право України / За ред. Ю. М. Тодики, В. С. Журав-ського.-К.: Ін Юре, 2002.

44. Конституційне право України / За ред. професора В. Ф. Погорілка.-К.: Наук, думка, 1999.

45. Конституційно-правові засади становлення української державності / В. Я. Тацій, Ю. М. Тодика, О. Г. Данильян та ін.- Х.: Право, 2003.

46. Конституція України - Основний Закон суспільства, держави, людини: Науково-методичні рекомендації.-К.: УАДУ, 1998.

47. Кравченко В. В. Конституційне право України: Навчальний посібник.- К.: Атіка, 2002.

48. Кравченко В. В. Конституційне право України у визначеннях та схемах: Навчальний посібник.- К.: Атіка, 2002.

49. Кравченко В. В., Пітцнк М. В. Муніципальне право України: Навчальний посібник.— К.: Атіка, 2003.

50. Кравченко В. В., Пухтинський М. О. Науково-практичний коментар Закону України «Про вибори народних депутатів України».-

51. Лінецький С. В., Мельник М. І, Ришелюк А. М. Конституційне законодавство України (законодавчі акти, коментар, офіційне тлумачення). Збірник нормативних актів: У 2 кн.- К.: Атіка, 2004.
52. Мелашенко В. Ф. Основи конституційного права України.- К.: Вен-турі, 1995.
53. Органи самоорганізації населення: створення, легалізація, організація діяльності: Нормативні акти, навчально-методичні матеріали.- К.: Атіка, 2004.
54. Панейко Ю. Теоретичні основи самоврядування.- Л.: Літопис, 2002.
55. Рабинович П. М, Хавронюк М. І. Права людини і громадянина.- К.: Атіка, 2004.
56. Стецюк П. Б. Основи теорії конституції та конституціоналізму. Ч. 1: Посібник для студентів.- Л.: Астролябія, 2003.
57. Тодика Ю. Н. Основи общественного строя Украины.- Х.: Факт, 1999.
58. Тодька Ю. Н., Супрунук Е. В. Конституционное право Украины: отрасль права и наука: Учебное пособие.- Симф.: Таврида, 1997.
59. Федераліст: коментар до Конституції Сполучених Штатів / А. Га-мільтон, Д. Медісон, Д. Джей.- К.: Сфера, 2002.
60. Участь громадян у здійсненні місцевого самоврядування: Навчальний посібник / За ред. В. В. Кравченка.- К.: Атіка, 2004.
61. Фрнцький О. Ф. Конституційне право України: Підручник.- К.: Юрінком Інтер, 2002.
62. Чехович С. Б. Міграційне право України.- К.: Школа, 2003.
63. Чушенко В. І. Основи теорії Конституції України. Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні: Матеріали III регіональної конференції.-Л., 1997.
64. Святоцький О., Чушенко В. Питання теорії і практики конституціоналізму в Україні // Право України.- 1998.- № 2.
65. Чушенко В. Історичні традиції і форма правління сучасної України // Драгоманивський збірник.-Л., 1996.
66. Куйбіда В., Чушенко В. Система місцевого самоврядування України // Вісник Української Академії державного управління при Президентіві України.- 1998.- №2.
67. Чушенко В. І. Верховна Рада України в книзі «Основи держави і права України».- Л., 1994.

68. Чушенко В. І. Місцеві органи влади і самоврядування.- У кн.: Правознавство.-Л.: Світ, 1995.

69. Чушенко В. І. Концепція структури парламенту України. Проблеми державотворення в Україні // Вісник Львів, ун-ту. Сер. юрид.- Вип. 31.-1994.

70. Волковецькнї С, Чушенко В. Якою має бути влада? // Голос України.- 1995.-2 червня.

71. Чушенко В. І. До питання про форму правління сучасної України.-У кн.: Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні.- Л.: Вид-во ЛДУ ім. І. Франка, 1995.

72. Куйбіда В., Чушенко В. Проблеми вдосконалення законодавства про місцеве самоврядування в Україні (Пшемисль, Польща) // Науковий збірник.- № 8.- 2002.

73. Куйбіда В., Чушенко В. Поняття місцевого самоврядування в Україні // Право України.- 1998.- № 5.

74. Чушенко В. Зміст понять «людина» і «громадянин» в Конституції України // Вісник Львів, ун-ту.- Сер. юрид.- Л., 2002.

75. Шаповал В. М. Вищі органи сучасної держави: Порівняльний аналіз.-К.: ПрограмаЛ, 1995.

76. Шаповал В. М. Конституційне право зарубіжних країн: Підручник.-К.: АртЕк, 1997.

77. Алебастрова И. А. Конституционное (государственное) право зару-бежнїх стран: Учебное пособие.- М.: Юриспруденция, 2000.

78. Арановскгпї К. В. Государственное право зарубежных стран: Учеб-ник для вузов.- М.: ФОРУМ - ИНФРА-М, 1998.

79. Баглаїї М. В., Габрнчидзе Б. Н. Конституционное право Российской Федерации: Учебник для вузов.- М.: ИНФРА-М, 1996.

80. Глухарева Л. И. Права человека в современном мире (социально-философские основы и государственно-правовое регулирование).- М.: Юристь, 2003.

81. Государственное право Германии: В 2 т. Т. 1.- М.: Ин-т государства и права РАН, 1994.

82. Колюшин Е. И. Конституционное (государственное) право России: Курс лекций.- М.: Изд-во МГУ, 1999.

83. Конституционное право: Учебник / Под ред. проф. В. В. Лазарева.-М.: Юристь, 1999.

84. Конституционное право: Учебник / Отв. ред. В. В. Лазарев.- М.: Юристь, 1999.

85. Права человека: итоги века, тенденции, перспективы / Под

общ. ред. чл.-кор. РАН Е. А. Лукашевой-М.: НОРМА, 2002.

86. "Сравнительное" конституционное право.- М.: Манускрипт, 1996.

87. Чиркіт В. Е. Конституционное право зарубежных стран.- М.: Юристь, 1997.

88. Чиркин В. Е. Конституционное право: Россия и зарубежній опыт.-М.: Зерцало, 1998.

89. Збзеев Б. С. Правовое государство, Конституционный суд.- М.: Закон и право, 1996.

90. Сорока М.П., Якимчук А.Ю. Формування регіонального бюджету. Навчальний посібник. Рівне: НУВГП, 2012. – 212 с.

Ресурси

Періодичні видання

1. Электронная коммуникация
2. Секретарь-референт.
3. Референт.
4. Вісник Національної Академії Державного управління при Президентові України.
5. Економіка та держава.
6. Регіональна економіка.
7. Фінанси України.

Інтернет-ресурси

1. <http://www.kmu.gov.ua> – Кабінет Міністрів України.
2. <http://www.rada.kiev.ua> – Законодавство України.
3. <http://www.library.snu.edu.ua> – Наукова бібліотека.